

Božství Ducha svatého

Texty na tento týden

Sk 5,1-4; Ř 8,11; 15,18,19; 1K 3,16,17; 6,19,20; Mt 28,18,19; 2K 13,13

Základní text

**„Milost našeho Pána Ježíše Krista a láska Boží a přítomnost Ducha svatého se všemi vámi.“
(2K 13,13)**

V Písmu je jasně zjeven Bůh Otec. Tato pravda je mnohokrát vyjádřena jak ve Starém, tak v Novém zákoně. Je to jedna ze základních pravd Bible, která patří mezi nejdůležitější.

I božství Ježíše Krista potvrzují mnohé texty Písma – především v Novém zákoně.

Božství Ducha svatého je však odhaleno ne tak jasným způsobem. Toto poznání vyvozujeme z nepřímých biblických výpovědí. Je potřeba porovnávat jednotlivé texty, abychom se dozvěděli, co nám Bůh ve svém slově o Duchu svatém zjevuje. Přitom musíme dávat pozor, abychom netvrdili méně, než je zaznamenáno v Písmu, ale zároveň abychom nepřicházeli s ničím, co „nejde nad to, co je psáno“ (1K 4,6; B21). Studium tohoto tématu vyžaduje vnímavý a pokorný postoj. Naše lidské uvažování o Bohu nesmíme povýšit na měřítko, jak máme Duchu svatému rozumět. Je důležité přijmout svědectví Písma bez ohledu na to, že některé pravdy či myšlenky se nám mohou zdát těžko pochopitelné. Musíme k tématu přistupovat v pokoře a s vědomím, že ne vše dokážeme pochopit úplně.

Duch svatý a Bůh

¹Také nějaký muž, jménem Ananiáš, a jeho manželka Safira prodali svůj pozemek. ²Ananiáš si však s vědomím své ženy dal nějaké peníze stranou, zbytek přinesl a položil apoštolům k nohám. ³Ale Petr mu řekl: „Ananiáši, proč satan ovládl tvé srdce, že jsi lhal Duchu svatému a dal stranou část peněz za to pole? ⁴Bylo tvé a mohl sis je přece ponechat; a když jsi je prodal, mohl jsi s penězi naložit podle svého. Jak ses mohl odhodlat k tomuto činu? Nelhal jsi lidem, ale Bohu!“ (Sk 5,1–4)

Osobní studium

Bible nepřináší systematický popis božství Ducha svatého. Místo toho můžeme sledovat zajímavé stopy, které ukazují, že bibličtí autoři považovali Ducha svatého za rovného Bohu. Existuje několik biblických textů, v nichž je ta samá aktivita připisována Bohu i Duchu svatému.

Jaký závěr o Bohu a Duchu svatém se dá vyvodit z Petrových slov zaznamenaných v Sk 5,1–4?

Pokud by Duch svatý nebyl Bohem, pak by uvedená slova vyznívala velmi lehkomyšlně a scestně. Petr však staví Boha i Ducha svatého na stejnou úroveň. Ve třetí verši se Ananiáše ptá, proč lhal Duchu svatému, a v další verši pokračuje: „Nelhal jsi lidem, ale Bohu“ (Sk 5,4). Petr tak vlastně říká, že Duch svatý je Bůh. Zdůrazňuje, že se Ananiáš svým jednáním nesnažil oklamat jen apoštoly, ale i samotného Boha. Lhat Duchu svatému je stejné jako lhát Bohu.

Proč Ananiáše a jeho manželku postihl za jejich čin tak krutý trest?

Je třeba si uvědomit, že v prvotní církvi byli věřící „jedné mysli a jednoho srdce“ (Sk 4,32). Tato jednota byla výsledkem působení Ducha svatého. Právě On vedl lidi k dobrovolnému a upřímnému dělení se o vlastní majetek. Jednání tohoto manželského páru nejen rozbíjelo jednotu společenství církve, ale bylo i v rozporu s tím, že původcem této jednoty věřících je Duch svatý.

Nečestnost vůči Bohu je zhoubná a brání Duchu svatému přinášet do života věřících skutečnou změnu. Bůh touží po tom, abychom ho následovali celým srdcem. A protože vznikající společenství církve bylo na rozhodující křižovatce, Bůh se rozhodl konat (z našeho pohledu) velmi radikálně. Důvodem bylo, aby zdůraznil důležitost jednoty, čestného jednání a dobrovolného podřízení se vedení Duchem svatým.

Aplikace

Uvažuj o tom, jak rychle si mohli Ananiáš a Safira ospravedlnit svůj hřích: „Neprodali jsme přece vlastní majetek a část z něj nedarovali církvi? Co je na tom špatného, že jsme si ho část nechali?“ Co tě tento příběh učí o tom, jak opatrní potřebujeme být, když chceme „ospravedlňovat“ své špatné jednání?

Duch svatý a božské atributy

¹⁸*Neodvážil bych se totiž mluvit o něčem, co by nevykonal Kristus skrze mne, slovem i skutkem,*
¹⁹*v moci znamení a divů, v moci Ducha, aby pohané přijali evangelium. Tak jsem celý okruh od Jeruzaléma až po Illyrii naplnil Kristovým evangeliem. (Ř 15,18.19)*

Osobní studium

V několika biblických textech jsou Duchu svatému připisovány božské vlastnosti. Jaké jednání a vlastnosti Ducha svatého jsou představeny v následujících biblických textech? Které z nich mohou charakterizovat jen Boha?

1K 2,10.11 (Iz 40,13.14)

Ž 139,7

Žd 9,13.14 (1Tm 6,16)

L 1,35; Ř 15,19 (Ž 104,30)

Apoštol Pavel, když mluví o Boží moudrosti, tak podotýká, že nám právě Duch svatý dává poznat tuto moudrost. Používá ve své argumentaci analogii – jen ten, kdo je roven Bohu, může poznat „Boží hlubiny“ (1K 2,10.11). Nikdo nemůže poznat Boha tak jako Duch – protože jen On ví, co se odehrává v Bohu – podobně jako nikdo z lidí nezná, co se odehrává v druhém člověku, jen tento člověk sám. Duch svatý ví o Bohu takové skutečnosti, které nemůže znát nikdo, kdo by Boha pozoroval „zvenčí“. Duch svatý je proto vševědoucí.

Přítomnost Ducha svatého je Boží přítomností. Protože nemůžeme odejít na místo, kde by nebyl Duch svatý – jelikož takové místo neexistuje – tak je možné konstatovat, že Duch svatý je všudypřítomný (Ž 139,7).

Duch svatý je označen za věčného (Žd 9,14). Kolik „věčných“ bytostí je zmíněno v Bibli? Jen Bůh je nesmrtelný – věčný (1Tm 6,16).

Duch svatý je také všemocný. V L 1,35 jsou výrazy „Duch svatý“ a „Nejvyšší“ použity jako synonyma. V tomto textu je zaznamenán jeden z největších zázraků – početí z panny. V Ř 15,18.19 apoštol Pavel zdůrazňuje, že svou službu konal „v moci znamení a divů, v moci Ducha“. Duch svatý tedy činí božské zázraky.

Ježíš říká, že rouhání proti Duchu svatému je neodpustitelné (Mt 12,31.32; Mk 3,28.29). Toto tvrzení by nedávalo smysl, pokud by Duch svatý nebyl Bohem.

Patrně nejužasnějším dílem Ducha svatého je jeho schopnost proměňovat srdce a mysl člověka. Duch svatý se podílí na znovuzrození člověka – završuje ho (J 3,5–8). Duch svatý má moc uskutečnit to, co může udělat jen Bůh.

Aplikace

Jak se Duch svatý projevuje ve tvém životě? Proč je důležité uvědomovat si, že jen Bůh může změnit tvůj život?

Duch svatý a Boží vlastnosti

¹⁶Nevíte, že jste Boží chrám a že Duch Boží ve vás přebývá? ¹⁷Kdo ničí chrám Boží, toho zničí Bůh; neboť Boží chrám je svatý, a ten chrám jste vy. (1K 3,16.17)

¹⁹Či snad nevíte, že vaše tělo je chrámem Ducha svatého, který ve vás přebývá a ježž máte od Boha? Nepatříte sami sobě! ²⁰Bylo za vás zapláceno výkupné. Proto svým tělem oslavujte Boha. (1K 6,19.20)

Osobní studium

V Písmu jsou texty, které sice mluví o Duchu svatém, ale zároveň odkazují na Boha. O kom autoři mluví v Iz 63,10–14; Nu 14,11 a Dt 32,12? Jak to souvisí s božstvím Ducha svatého?

V Iz 63,10 je zaznamenáno, že Izraelci zarmucovali Ducha svatého. V paralelním textu v Nu 14,11 je však napsáno: „Hospodin řekl Mojžíšovi: ‚Jak dlouho mě bude tento lid znevažovat? Jak dlouho mi nebude věřit přes všechna znamení, která jsem uprostřed něho konal?‘“ A v Dt 32,12 je řečeno: „Hospodin sám ho vedl, žádný cizí bůh s ním nebyl.“ Je zřejmé, že bibličtí autoři vnímají Boha a Ducha svatého na stejné úrovni.

V 2S 23,2 jsou zaznamenána Davidova slova: „Hospodinův duch skrze mne mluvil, na mém jazyku byla řeč jeho.“ V dalším verši je napsáno: „Pravil mi Bůh Izraele, skála Izraele ke mně promluvila“ (2S 23,3). I tyto texty naznačují, že Duch svatý je roven Bohu.

Jak se v následujících verších odhaluje souvislost mezi Duchem svatým a Bohem? Jaké společné charakteristiky jsou připisovány Bohu a Duchu svatému?

1K 3,16.17 – 1K 6,19.20

1K 12,11 – 1K 12,28

V 1K 3,16.17 apoštol Pavel používá podobné vyjádření jako v 1K 6,19.20. Být naplněn Duchem svatým znamenalo pro Pavla totéž, jako když v člověku přebývá Bůh. Tím, že Pavel postavil na stejnou úroveň vyjádření „Boží chrám“ a „chrám Ducha svatého“, tak kromě jiného ukazuje na skutečnost, že Duch svatý je Bůh.

V 1K 12,11 pak Pavel píše, že duchovní dary uděluje věřícím Duch svatý. O několik veršů dál v 1K 12,28 je poznamenáno, že je to Bůh, kdo věřícím svěřuje různé služebnosti. Základní poselství je zřejmé: Duch svatý dělá to samé co Bůh. Jde o silné svědectví, že Duch svatý je roven Bohu.

Aplikace

Jakým způsobem se na tebe a tvůj sbor vztahují slova z Nu 14,11? Uvažuj o tom, jakým zázračným způsobem se Bůh projevuje ve své církvi. Uvažuj o všech důvodech, které nám Bůh dal pro naši víru. Na základě čeho si můžeš být jistý, že neděláme stejné chyby, jakých se dopouštěli věřící v průběhu dějin?

Božské dílo Ducha svatého

Jestliže ve vás přebývá Duch toho, který Ježíše vzkřísil z mrtvých, pak ten, kdo vzkřísil z mrtvých Krista Ježíše, obživí i vaše smrtelná těla Duchem, který ve vás přebývá. (Ř 8,11)

Osobní studium

Mezi činy Ducha svatého patří i ty, které náleží jen Bohu. Duch svatý je aktivní při stvořitelském díle a jeho činnost se projevuje i při Boží obnově hříšníků.

Jak se podle Tt 3,4–6 projevuje působení Ducha svatého v procesu znovuzrození a obnovy?

Duch svatý je v těchto verších zmiňován po boku „našeho Spasitele Boha“ (Tt 3,4) v kontextu „obmytí“ při znovuzrození (křtu) a naší duchovní obnovy (Tt 3,5). Duch svatý je původcem našeho nového narození. On obnovuje naše srdce, probouzí v nás touhu následovat Krista, je „Duchem, který vede k životu v Kristu Ježíši“ (Ř 8,2), ale také posvěcuje hříšníky a mění jejich charakter. Duch svatý nám pomáhá, abychom žili v poslušnosti – tedy životem podobným životu Ježíše Krista, který nás zachránil. Jen božská bytost je schopná dělat takové dílo.

V čem jsou si podobné texty v Iz 6,8–10 a Sk 28,25–27? Jak Bůh promlouvá k lidem? Co je obsahem Božího poselství?

V Písmu je zaznamenáno mnoho textů, v nichž Bůh promlouvá k lidem. Některé z nich připisují tato slova Bohu (Hospodinu, Pánu), jiné zmiňují, že promluvil Duch svatý. A je to právě Duch svatý, který nám nadpřirozeným způsobem zprostředkoval Písmo (2Pt 1,21) – a právě toto dílo je připisováno Bohu (2Tm 3,16). Z toho vyplývá, že Písmo je dalším dílem Ducha svatého.

Co říká Ř 8,11 o božství Ducha svatého?

V Bibli je zaznamenáno, že Bůh vzkřísil Ježíše z mrtvých – a že obživí i naše „smrtelná těla Duchem“. Jen Bůh má moc vzkřísit člověka z mrtvých. Z toho vyplývá, že Duch svatý je Bůh.

Aplikace

Co můžeš (nebo potřebuješ) změnit ve svém životě, abys byl otevřenější vedení Duchem svatým? Které tvé činy ti mohou bránit v tom, aby tě Duch svatý ve tvém životě vedl?

Význam božství Ducha svatého

¹⁸ Ježíš přistoupil a řekl jim: „Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi. ¹⁹ Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtěte je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého.“ (Mt 28,18.19)

Milost našeho Pána Ježíše Krista a láska Boží a přítomnost Ducha svatého se všemi vámi. (2K 13,13)

Osobní studium

Co by se stalo, kdyby Duch svatý nebyl Bůh? O co bychom přišli? Pokud by Duch svatý nebyl skutečný Bůh, mělo by to vážné důsledky pro naše uctívání a spasení. Bible ukazuje, že Duch svatý je zodpovědný za obnovu věřících. Přebývá v nich a naplňuje je. Obnovuje naše smýšlení a mění náš charakter. Proměňuje následovníky Krista k Božímu obrazu.

Jaký závěr je možné vyvodit z toho, že v 2K 13,13 a Mt 28,18.19 je Duch svatý řazen bok po boku Boha Otce a Ježíše Krista – v souvislosti se křtem a požehnáním? Jaké místo má na základě těchto textů Duch svatý v našem uctívání Boha?

Když si uvědomujeme, že Duch svatý je Bůh, tak nám to pomáhá, abychom k němu měli správný vztah. Vede nás to k přijetí, ocenění a uznání toho, kým opravdu je. Jeho božství je předpokladem pro duchovnost (spiritualitu) orientovanou na Boha. Novozákonní církev zmiňuje Ducha svatého souřadně s ostatními dvěma osobami Trojice. Duch svatý má stejné postavení a pozici jako Otec a Syn. Trojice je zmiňována u křtu i v apoštolském požehnání. Všechny tři osoby Trojice jsou v těchto textech zmiňovány jako rovnocenné.

V Novém zákoně je Duch svatý vzpomínán jako ten, kdo je hoden našeho uctívání. Duch svatý není zmiňován jen v souvislosti se křtem a apoštolským požehnáním. Neustále je zdůrazňováno jeho působení v našich životech – jsme na něm závislí v duchovní oblasti, máme ho poslouchat jako našeho učitele a toho, který nás posvěcuje. Záleží tedy na tom, zda je Duch svatý Bůh? Ano, je to zásadní. Pokud víme, kým Duch svatý je, a když si uvědomujeme jeho božství a jako Boha ho uctíváme, budeme vyjadřovat vděčnost za jeho dílo. Zároveň si uvědomíme, jak velmi je naše posvěcení a náš osobní růst závislý na jeho moci.

Aplikace

Uvažuj o významu toho, že Duch svatý – a tedy samotný Bůh – vstupuje do tvého života. To je úžasné zaslíbení: Bůh je aktivní ve tvém životě a mění tě ke svému obrazu. Jaký význam má tato pravda pro tvůj život? V čem je pro tebe největším povzbuzením?

Podněty k přemýšlení

Biblické svědectví o božství Ducha svatého je velmi přesvědčivé. Duch svatý je Bůh. Je však potřeba uvědomit si, že když uvažujeme o Duchu svatém, tak se dotýkáme Božího tajemství. Stejně jako nedokážeme úplně vysvětlit Boha a jeho přirozenost, tak musíme odolat pokušení definovat Boha na základě našeho lidského chápání. Skutečná pravda o Bohu přesahuje naše porozumění – zejména v případech, že mluvíme o přirozenosti samotného Boha.

Víra v to, že Duch svatý je Bůh, však přesahuje pouhé přijetí učení o Trojici. Zahrnuje v sobě důvěru a spolehnutí se na Boží zachraňující moc. Jejím původcem je Otec, uskutečňuje se prostřednictvím Krista v moci Ducha svatého. „Není pro nás důležité, abychom dokázali přesně vysvětlit, kdo je to Duch svatý. ... Podstata Ducha svatého zůstává tajemstvím. Lidé ji nedokážou vysvětlit, protože jim nebyla zjevena Bohem. Lidé, kteří se nechávají unést fantazií, si mohou dát do souvislosti různé oddíly Písma a vybudovat na nich lidské teorie. Pokud však církev tyto názory přijme, nijak ji to neposílí. O tajemstvích, která jsou příliš hluboká, než aby je lidé mohli pochopit, je nejlepší mlčet.“ (AA 51.52; NUD 30)

Otázky k rozhovoru

1. *Filozof Ludwig Wittgenstein napsal: „To, o čem nemůžeme mluvit, bychom měli přejít mlčením.“ Přestože je kontext jeho slov odlišný od předcházejícího citátu z knihy Poslové naděje a lásky, princip je stejný. Proč je všeobecně lepší mlčet o duchovních pravdách, které nám Bůh nezjevil?*
2. *Někdy je dobré o našich teologických postojích uvažovat tak, že si položíme otázku: O co bychom přišli, kdyby dané tvrzení nebylo pravdivé? Například: O co bychom přišli, kdyby Kristus nebyl Bohem? V souvislosti s Duchem svatým si položíme otázku: O co bychom přišli, kdyby Duch svatý nebyl skutečným Bohem?*
3. *„Duch svatý, který nás má naplnit, není jen nějakým neurčitým vlivem či tajemnou mocí. Je božskou Osobou, kterou bychom měli přijímat s hlubokou pokorou, úctou a poslušností. Nejde o to, jak mnoho máme Ducha svatého, ale jak se mu odevzdáváme a patříme mu.“ (Froom Le Roy E., The Coming of the Comforter, 159) Jak je možné rozumět těmto slovům? Jaký pro vás mají praktický význam?*